

Bloed en pijn: EHBO kan eenvoudig zijn!

Wondzorg

Bron: Moduletekst Redder EHBO en Adinda Toppets, Expert wondzorg UZ Leuven
bewerking: Kristel Crombez, m.m.v. Steven Galicia, Tom Aelbrecht en Werner Van Assche

Recent voegde men aan de basisprincipes in de wondzorg enkele nieuwe inzichten toe. Bij de wondverzorging in de eerstehulpverlening wordt de nadruk nu vooral gelegd op het 'proper' werken. Ontsmettingsmiddelen gebruik je enkel nog in geval van sterk bevuilde wonden, waar de kans op infectie groot is. Het principe van de vochtige wondheling krijgt nu de voorkeur als behandeling van schaaf- en brandwonden.

Basisprincipes en stappenplan in de wondzorg
Werk rustig en hygiënisch
Beperk het bloedverlies
Reinig de wonde
Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
Pas vochtige wondheling toe
Bescherm de wonde: dek de wonde af
Controle Tetanusinenting
↓
Genezing van de wonde

1. Werk rustig en hygiënisch

Controleer eerst de veiligheid voor jezelf, omstanders en het slachtoffer. Zorg voor een propere werkomgeving. Bevrraag het slachtoffer (of eventuele omstanders). Ga niet overhaast te werk. Blijf kalm en stel het slachtoffer gerust. Alarmeer de hulpdiensten indien nodig. Was je handen en doe beschermende handschoenen aan.

reinig je handen

2. Beperk het bloedverlies

Stelp de bloeding indien nodig door (on)rechtstreekse druk op de wonde (geen knevel) met een propere doek. Plaats het getroffen lichaamsdeel in hoogstand. Doe dit gedurende 5 à 10 minuten. Verwijs door indien de bloeding aanhoudt.

3. Reinig de wonde EHBO

Het reinigen van de wonde houdt het proper maken van de wonde en het verwijderen van vreemde voorwerpen uit de wonde in (tenzij het voorwerp te diep of vast zit, bv. glas).

Reinig de wonde van binnen naar buiten met een proper washandje of kompressen. Gebruik geen zuurstofwater (dit beschadigt de gezonde huidcellen) of watten (brengt pluisjes in de wonde). Gebruik kraantjeswater of een fysiologische oplossing (NaCl 0,9%) of HAC 3,5%. Spoel zeepresten af en dep de wonde droog na het reinigen.

reinig de wonde

4. Voorkom infectie

Ontsmet enkel bij vuile wonden (straatwonden) en bij geïnfecteerde wonden (moeilijk te herkennen onmiddellijk na het trauma). Ook bij personen met een verlaagde weerstand is het raadzaam om te ontsmetten.

Een ontsteking is een normale afweerreactie van het lichaam op een schadelijke prikkel. Elke wonde is in feite ontstoken. Een infectie daarentegen duidt op de aanwezigheid van te grote aantallen micro-organismen die schade toebrengen. Geen enkele wonde is steriel.

Denk erom: proper werken is belangrijker dan steriel werken, altijd eerst reinigen; gebruik ontsmettingsmiddelen op juiste indicatie en dek de wonde af.

ontsmet de wonde met het juiste ontsmettingsmiddel

Met wat WEL ontsmetten?	Met wat NIET ontsmetten?
<ul style="list-style-type: none">· Iso-Betadine· waterige oplossingen· woundcleanser op basis van citroenzuur· Chloramine in water· (HAC 3,5%)	<ul style="list-style-type: none">· alcoholische oplossingen (enkel voor instrumenten)· Eosine (uitdrogend)· Dettol· azijnzuur· zuurstofwater· Ether

Let op! Waterige oplossingen kunnen slechts een beperkte tijd na opening bewaard worden! Raadpleeg de bijsluiter. Producten die opgelost moeten worden, zijn in geconcentreerde toestand gevaarlijk. Ze veroorzaken brandwonden. Daarom is het aanbevolen om gebruiksklare oplossingen te gebruiken bv. unidoses zoals HAC-dilS®, Iso-betadine®, ... of sprays zoals Cedium®.

5. Vochtige wondheling

Vochtige wondheling heeft als doel het voorkomen van korstvorming en het vermijden dat droge kompressen in de wonde kleven. Korstvorming vertraagt de genezing (nieuwe huidcellen moeten de korst wegduwen om op te groeien). Vochtige wondheling bereik je door het gebruik van wondzalven: Hydrogel vb. Flamigel®: 1x/dag te vervangen of vb. Flammazine®: 1x/2dagen te vervangen.

6. Bescherm de wonde

Dek de wonde af door een geschikt verband aan te leggen met bv. kompressen. Niet inklevende verbanden (vb. Aluderm®, Melolin®, vetgazen, ...) genieten de voorkeur, anders wordt de herstelde huid steeds opnieuw losgetrokken. Gebruik indien nodig waterdicht verband zoals Polyurethaanfilm (vb. OpSite®, Tegaderm®, ...). Fixeer het afdekkend verband met windels (Mepore®, Cosmopore®, Ph-Haft®, ...).

7. Controle Tetanusinenting

Denk eraan om steeds de Tetanusinenting te checken en verwijst indien nodig door.

dek eventueel steriel af

Verwijs door na het trauma onmiddellijk indien:

- de bloeding niet stopt na 10 minuten afdrukken
- het gaat om een diepe snijwonde, meer dan 1 mm open (dient genaaid of deskundig geplakt te worden)
- het een vuile wonde betreft, die niet proper te krijgen is
- het een grote wonde met gerafelde wondranden of loshangende huidflap is
- er beperkingen in de bewegingsvrijheid van het lidmaat voorkomen
- de Tetanusvaccinatie niet in orde is.

na enkele dagen indien:

- er geen heling is na 7 tot 10 dagen
- infectie in de wonde voorkomt (etter, roodheid, koorts)
- rode strepen verschijnen opkomend langs armen of benen.